Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פֿרייטאג
אונד קאסטעט
פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פֿירטעליעהריג 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פֿירטעליעהריג 2 גולד. 45 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם טאגע דעס
ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפֿינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ׳ 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 105, פֿיערצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך טו אלול ה.תרמ"ב. — Pest, den 30 August 1882.

לודוויג קאָשוטה'ס אייסערונג

איבער דיא טיסאַ-עסלארער אנגעלעגענהייט.

פֿאַר קורצעם האבען וויר בערייטס אין נומ׳ 96 איינזערעס בלאטטעס איינע אייסערונג דיעזעס וועלט-בעריהמטען מאננעס איבער דיא אומטריעבע מיטגעטהיילט, דיא נאמענטליך זייט בעגינן דעס טיסאַ-עסלארער פֿאללעס אים לאגער דער אנטי-סעמיטישען העטצער זיך בעמערקבאר מאכטען אונד נאך איינר נאך איינע דראָהענדע געשטאלט אנגענאָממען. דאמאלס האט אונס דיא ערוועהנטע אייסערונג ניכט בעפֿריעדיגט, זיא מאכטען דען איינדריק, אלס וועגן קאָשוטה זעלבסט דיא פֿערפֿאָלגונג דער יודען אים געהיימען גוט-הייסע אונד עס בלאָס בעדויערע, וועגן אונגארן היעדורך אים אויסלאנדע זיינען רוף אלס געריעבטער, פֿרייהייטליבער שטאאט איינביסען זאללטע. עס האטטע אלזא דען אנשיין, דאס דעם גרייזען קאָשוטה נור דיא עהרע אונגארנס אם הערצען ליעגע, וועהרענד ער זיך אום דאס שיקזאל דער יודען אין אונגארן דורכאוים ניכט קיממערט.

נון טהיילט לודוויג טשערנאטאָני אין דער דיענסטאג-נוממער דעס „עללענאָר" איין צוויעגעשפרעך מיט, וועלכעס ער אנלעסליך זיינעס, פֿאַר ווענינען טאגען שטאטטגעהאבטען בעזוכעס ביי קאָשוטה מיט דיעזעם געפֿיהרט האט. טשערנאטאָני שרייבט היעריבער אונטער אנדערעם וויא פֿאָלגט:

„פֿאַר אללעם האט קאָשוטה זיינע בעוואונדערונג, זיין טיעפֿעס בעפֿרעמדען דאריבער אויסגעדריקט, דאס מאן אין אונגארן איינען מענשען וויא אישטאָצי איבערהויפּט נאָר ערנסט אין בעטראכט ציעהט. אויך אין אנדערען פארלאמענטען ניבט עס זאלכע „קייער-קאפּפֿינע", „האלבפֿעריקטע" מענשען. נאמענטליך אין ענגלאנד איזט דער פֿאלל זעהר היפֿיג, דאס מענשען מיט „פֿערשראָבענען אנזיכטען" אלס דעפּוטירטע אין דאס פארלאמענט הינייגעוועהלט ווערדען. אונד דיעזע לייטע ווערדען אים פארלאמענטע אימטער גערנע געזעהען אונד געהאָרט. זא אָפֿט איין זאָלך האלבפֿעריקטער מענש דאס וואָרט ערגרייפֿט, ערשאללט איין אללגעמיינעס, לייטעס לאכען. דיא דעפּוטירטען פֿינדען אלזאָ אינמיטטען דער שוועריגען ארבייט אויך איינע שטונדע דער הייטערען צערשטרייאונג. — אנדערס שיינט עס יעדאָך אין אונגארן צו זיין. אנשטאטט איבער דיא פֿערשראָבענען אנזיכטען איינעס אישטאָצי צו לאכען, ווירד דיעזער מענש ערנסט גענאָממען. דאס איזט האָכסט בעדויערליך." —

„נאך איינער קליינען אונטערברעכונג זאגטע קאָשוטה וויטער: „יא, עס איזט דאָפּפּעלט בעדויערליך, דאס איין אונעראַרטעטער פֿאלל דען יודענגעהעסיגען אומטריעבען דיעזעס אישטאָצי וועזענטליך פֿאָרשוב געלייסטעט. איך מוס מיינע טיעפֿסטע ענטריסטונג דאריבער אויסדריקען, דאס מאן בעשטרעבט איזט, דיעזען פֿאלל אלס דאס פֿערברעכען איינעס גאנצען שטאממעס, אלס דיא רעליגיאָזע אינטהאט איינער גאנצען קאָנפֿעססיאָנס-גענאָססענשאפֿט צו בעצייכנען. אים שלימטסטען פֿאללע קאנן עס זיך יא היעביי נור אום דאס פֿאנאטישע פֿערברעכען פֿאָן איינצעלנען האנדעלן! נעהמען וויר אן, דאס איינע מאָרד-טהאט שאָן ערוויעזען וועהרע; נעהמען וויר פֿערנער אן, דאס דיעזע מאָרד-טהאט זאָגאר אויך אלס איינע אויס רעליגיאָזען גרינדען פֿעראיבטע זיך הערויסגעשטעללט האט; נעהמען וויר ענדליך אן, דאס דיא פֿערהאפֿטעטען אין פֿאָלגע פֿאָן ציינען-אויסזאגען אָדער אויף גרונד איהרער איינענען איינגעשטענדניססע זאָגאר שאָן פֿעראורטהיילט ווערען — וואס ווירדע דענן אלל דיעס בעדייטען? וויא זאָללטע מאן דענן וועגען דעם פֿערברעכענס איינצעלנער יודען דאס פֿאָלק צום האססע אונד צור פֿערפֿאָלגונג דער געזאממט-יודענהייט אנרייצען? — אינדעססען שטעהט היינטע דיא זאכע נאָך גאר ניכט זאָ שלעכט. היינטע שוועבט איבער דער גאנצען אנגעלעגענהייט נאָך אימטער טיעפֿעס דונקעל. עס איזט נאָך ניכט ערוויעזען, דאס איבערהויפּט איין מאָרד פֿעראיבט וואורדע; עס איזט נאטירליך נאָך פֿיעל וועניגער ערוויעזען, דאס איין מאָרד אויס רעליגיאָזען גרינדען אונד צו ריטועללען צוועקען פֿאללבראכט וואורדע; דאס געריכט האט נאָך אימטער דיא נאָטהיגען בעווייזע ניכט אין העגדען, אים דיא פֿערהאפֿטעטען צו פֿעראורטהיילען, אָדער אויך נור אין דען אנקלאגע-שטאנד צו פֿערזעטצען — אונד דאָך שפייען לייטע וויא אישטאָצי אונד זיינע געזינונגס-גענאָססען פֿייער אונד פֿלאממען געגען דיא גאנצע יודישע קאָנפֿעססיאָן!"

טשערנאטאָני בעמערקט היערויף: „איך מיינערזייטס קאנן עבענפֿאללס דאס פֿערפֿאהרען דעם ניערעדיהאזער אונטערזוכונגס-ריכטערס אין דיעזער אנגעלעגענהייט ניכט פֿיר גוט פֿינדען. דא ווירד ניכט דאנאך געשטרעבט, דיא וואהרהייט אן דען טאג צו פֿערדערן; זאָנדערן נור דאנאך, דיא אנטי-סעמיטישען אומטריעבע צו אונטערשטיטצען. איך גלייבע, דאס דיא גאנצע בעוועגונג נור פֿאָן איינינען געוויססענלאָזען מענשען אויסגעהט, וועלכע איינע יודען-פֿערפֿאָלגונג הערבייפֿיהרען מאָכטען, אים ביי דיעזער געלעגענהייט איהרע איינענען טאשען פֿיללען צו קאָננען. איבריגענס האבען יא דיא מיטטהיילונגען דעם שטאאטס-אנוואלטעס נאָדי צור געניגע בעוויעזען, דאס מאן ביי דער גאנצען אונטערזוכונג אין דיעזער אנגעלעגענהייט ניכט גאנץ געזעטצליך פֿאָרגעהט!"

אם שלוססע דעם געשפרעכעס זאגטע קאָשוטה נאך פֿאָלגענדעס: „וויא זעהר בעדויערליך דיא אומטריעבע דעם אישטאָצי אונד זיינער אנטי-סעמיטישען געזינונגס-גענאָססען אויך זינד — זאָ איזט עס אנדערזייטס האָכסט ערפֿרייליך, דאס דיא אונגארישע בעפֿאָלקערונג זיך, וויא אימטער, אויך דיעסמאל דורך איהרען ניכטערנען פֿערשטאנד אויסצייכנעט. אינדעם זיא זיך פֿאָן דיעזען אונפֿערבעססערליכען העטצערן ניכט צו בלוטיגען אויסשרייטונגען פֿערלייטען ליעס! וויר קאָננען שטאָלץ זיין אויף דיא דיעספֿעללינע האלטונג דעס אונגארישען פֿאָלקעס. מיר איזט קיין פֿאָלק אין אייראָפּא בעקאננט, וועלכעס ביי זאָ פֿיעלען ערדיכטעטען אויפֿרייצענדען נאכריכטען זיינען ניכטערנען זינן אונד זיין רעכטס-געפֿיהל בעוואהרט העטטע! אינדעם ווערע עס אנגעצייגט, דאס דיא יודען, וועלכע דאָך בעציגליך דער „מאדיאריזירונג" זאָ שאָנע פֿאָרטשריטטע מאכטען, מאנכע געברייכע, וועלכע עבען ניכט „רעליגיאָזער נאטור" זינד, אבלעגען מאכטען, וויל דיעזע דיא איינענטליכע „שיידע-וואנד" בילדען, הינטער וועלכער דער האס אונד דיא ליידענשאפֿט געגען זיא זיך ענטוויקעלן קאָננען! פֿרייליך האט אויך דיא רעגיערונג אן דעם פֿאָרטבעשטאנדע דיעזער „שיידע-וואנד" שולד, דא זיא נאָך אימטער צאָגערט, אין אונגארן דיא „ציוויל-עהע" איינצופֿיהרען, וועלכע אללייז איינע פֿאללשטענדיגע פֿערשמעלצונג צווישען יודען אונד ניכט-יודען מעגליך מאכען ווירדע!" . .

עס איזט זעלבסטפֿערשטענדליך, דאס וויר דער לעטצטען אייסערונג דעס בעריהמטען מאננעס ניכט ביישטיממען קאָננען. ערסטענס האבען דיא יודען קיינע „געברייכע", וועלכע ניכט צוגלייך „רעליגיאָזער נאטור" ווערען. דיעזע קאָננען יעדאָך אונמעגליך בעזייטיגט ווערדען. צווייטענס ווינשען דיא יודען ניכט דיא איינפֿיהרונג דער „ציוויל- אָדער אייגענטליך „מיש-עהע", וויל איינע בעניטצונג דערזעלבען מיט דעם פֿאָרטבעשטאנדע דעס יודענטהומס אונפֿעראיינבאר איזט! דיא גלייכשטעללונג דער יודען וואורדע אויסגעשפראָכען, אָהנע דאס מאן פֿאָן דען יודען דאס אויפֿגעבען געוויססער געברייכע אָדער דיא פֿערשמעלצונג מיט דען ניכט-יודען דורך איינע „מיש-עהע" געפֿאָדערט העטטע. וויר ווינשען דאהער אין דיעזער בעציעהונג ניכטס נייעס; יא וויר מיססען יעדע דעראַרטיגע פֿאָדערונג מיט ענטשיעדענהייט צוריקווייזען, זעלבסט וועגן זיא פֿאָן איינעם קאָשוטה געשטעללט ווירד! שאָן דער אומשטאנד, דאס דיא יודען, וויא קאָשוטה זעלבסט אנערקעננט, מיט פֿיעלעם אייפֿער דיא „מאדיאריזירונג" ביי זיך דורכפֿיהרען, איזט בעווייז גענוג, דאס וויר יעדע פֿאָדערונג גערנע ערפֿיללען, וועגן דיעזעלבע נור ניכט געגען אונזערע רעליגיאָן פֿערשטאָסט. דאָך דאס אויפֿגעבען פֿאָן „געוויססען געברייכען" אָדער דיא פֿערשמעלצונג דורך „מיש עהען" מיססען וויר אייפֿם ענטשיעדענסטע צוריקווייזען.

אללענפֿאללס ווירד דיא אייסערונג קאָשוטהס אין בעצוג אויף דיא טיסאַ-עסלארער אנגעלעגענהייט האָפֿפֿענטליך ניכט אָהנע גינסטיגען איינדריק בלייבען. העבט ער עס יא נאכדריקליך הערפֿאָר, דאס זעלבסט וועגן עס זיך הערויסשטעללען ווירדע, דאס איינינע מענשען אויס רעליגיאָזעם פֿאנאטיסמוס איינען מאָרד פֿעראיבט — עס אויך אין דיעזעם פֿאללע איין היממעל-שרייענדעס אונרעכט ווערע, דעסהאלב געגען דיא געזאממט-יודענהייט האס אונד פֿערפֿאָלגונג צו פּרעדיגען! אים גרינדע גענאָממען, זינד עס יא דיא אייסערסט-לינקען בלעטטער, וועלכע דיא יודען-העטצעריי מיט גרענצענלאָזער וואוטה בעטרייבען. עבען דיעזע בלעטטער דירפֿטען האָפֿפֿענטליך דאָך דיא אייסערונג איינעס קאָשוטה, אויף דעססען נאמען איהרע גאנצע פּאָליטיק זיך שטיטצט, פֿאָלל אונד גאנץ רעשפּעקטירען. איינעם קאָשוטה געגענאיבער דירפֿטע איין וועהראָוואי ענדליך דאָך פֿערשטוממען!

אין דער הייטיגען נוממער דעס „עללענאָר" שרייבט טשערנאטאָני אונטער אנדערעם: „אלס איך נאך דעם אונגארישען פֿרייהייטס-קריעגע פֿאָם יאהרע 1848 נאך ענגלאנד גינג, וואָ איך מעהרערע יאהרע אלס פּאָליטישער פֿליכטלינג לעבטע, דא האטטע איך אָפֿט געלעגענהייט, דאס לאָב דער ענגלענדער צו האָרען איבער דען פֿרייהייטליכען גייסט אונגארנס. לייֿדער זינד דיא געגענווערטיגען אנטי-סעמיטישען בעוועגונגען, דיא זיך נאמענטליך אויף דען טיסאַ-עסלארער פֿאלל שטיטצען, נור צו זעהר געאייגנעט, דיעזען שאָנען רוף אונזערעס אונגארישען פֿאטערלאנדעס צו פֿערניכטען. איך האָפֿפֿע יעדאָך, דאס באלד אנדערע — אונד ניכט מעהר דיא יודען, וועגען דיעזעס פֿאללעס הינטער שלאָס אונד ריגעל זיטצען ווערדען; איך מיינע נעמליך דיא אנטי-סעמיטען-פֿיהרער, דיא דאס גאנצע „איינגעפֿעדעלט". אויך קאָשוטה פֿערמוטהעט, דאס דער פֿאלל נור דיעזע ווענדונג האבען ווערדע׳

גליך, זאָנדערן אויך פֿיר דיא יודען אונזערער געגענד אונד פֿיעללייכט אויך דעם גאַנצען לאַנדעס. ביז צום פֿריה-יאהרע וואַרע יא דער שטראָה-טריסטען אונבעריהט געבליעבען. מאַן העטטע פֿערגעבענס דען פֿערשוואונדענען קנאבען געזוכט. אונד דא העטטע מאַן געוויס געזאגט: „דיא יודען האבען דאס קינד אבגעשלאכטעט!“ — נון ווירדע מאַן אבער אים פֿריה-יאהרע דאס שטראָה וועגגעפֿיהרט אונד דיא לייכע דעם קינדעס אונטער דעמזעלבען געפֿונדען האבען! אונד יעטצט ווירדע מאַן ערסט לערם געשלאגען האבען, דא דאָך דער שטראָה-טריסטען, הינטער וועלכען דאס קינד זיך שלאפֿען געלעגט אונד דען טאָד געפֿונדען, צופֿעלליג איינעם יודען געהאָרט! — מאַן ערזיעהט אויס אלל דעם, וויא לייכט איין „בלוט-בלבול“ ענטשטעהען קאַנן, אָהנע דאס יעמאַנד ביים גאַנצען אונגליקס-פֿאלל בעטהייליגט געוועזען וועהרע! — (אין דער טהאַט דירפֿטע אויך דאס עסלארער מעדכען בלאָס „פֿער-אונגליקט“ געוואָרדען זיין, וואָפֿיר נון צאהלרייכע יודען לײדער זייט מאָנאַטען אים געפֿענגניססע שמאַכטען מיססען!)

*(ע ג י פּ ט י ש ע י ו ד ע ן א י ן א י ט א-ל י ע ן.) אוים דער איטאליענישען שטאַדט ליוואָרנאָ ווירד געמעלדעט: „עס זינד היער צאהלרייכע פֿליכטיגע יודען אויס אלעקסאנדריען אנגעלאַנגט. דיא מייסטען בעפֿאַנדען זיך אין גראָססטער נאָטה. דיא בעהאָרדען ביעטען אללעס אויף, אום דען אונגליקליכען יודען דורך געלד-זאַממלונגען קאָסט אונד קליידער צו פֿערשאפֿפֿען.

*(א י י ן ש ר ע ק ל י כ ע ס פֿ ע ר-ב ר ע כ ע ן.) וויא דיא הייטיגען בלעטטער מיט-טהיילען, וואורדען אין ראָזענוי דיא יידישען איינוואָהנער מאָשקאָוויטש, גוטטמאַנן אונד האָפֿמאַנן פֿער-האַפֿטעט. זיא שטעהען אים פֿערדאַכטע, דאס זיא אויף דאס אבלעבען פֿערשיעדענער פּערזאָנען ביי־א אססעקוראַנץ-געזעללשאַפֿטען גראָססערע סוממען פֿערזיכערטען, אונד דאנן דיעזע פּערזאָנען אויף פֿערברעכערישע וויזע אוים דעם לעבען שאַפֿפֿטען, אום דיא פֿערזיכערטען סוממען בעהעבען צו קאָננען. (האָפֿפֿענטליך ווירד זיך דיא אונשולד דיעזער פֿערהאַפֿטעטען באַלד העראויסשטעללען. איבריגענס איזט דיעס איין פֿאלל, פֿאָן וועלכעם דיא געזאַממט-יודענהייט אלס זאָלכע אונבעריהרט בלייבט!)

נ א כ ט ר א ג.

אויך זעממטליכע הייטיגע מאָרגענבלעטטער בעשעפֿטיגען זיך מיט דער טיסאַ-עסלארער אנגע-לעגענהייט. דער „פעסטער ללאָיד“ מעלדעט, דאס זיך הייטע אָדער מאָרגען דער אנשטאַטט נאָדי ענט-זענדעטע שטאַאטס-אנוואַלט נאך ניריעדיהאזא בע-געבען ווירד — אונד צוואר אין בעגלייטונג דעם אָבער-שטאַאטס-אנוואַלטעס העררן פֿאָן קאָזמאַ. דיעזער ווירד זיך נון אן אָרט אונד שטעללע פּער-זאָנליך איבערצייגען, וויא עס אייגענטליך אים דיא זאַכע שטעהט.

דער דעפּוטירטע לודוויג טשערנאַטאָני, דער בערייטס אונגעפֿעהר 6 יאהרען אין זיינער אונגארישען ציירונג „עללענאָר“ מעהרערע ארטיקעל געגען דיא יודען געבראַכט אונד זאָ צו זאגען דיא יודען-פֿראַגע אין אונגארן אויפֿגעוואָרפֿען, פֿערשפּריכט יעטצט, איינע רייהע פֿאָן ארטיקעלן וועגען פֿערטהיידיגונג דער יודען צו פֿעראָפֿפֿענטליכען. דער ערסטע דיע-זער ארטיקעל איזט בערייטס אים געסטריגען „על-לענאָר“ ערשיענען. אין דיעזעם ארטיקעל ווענדעט ער זיך געגען דען קאָנגרעס דער יודען-פֿיינדע, דער יעטצט אין דרעזדען אבגעהאלטען ווירד, אונד אויף וועלכעם אויך איסטאָצי אונד אָנאָדי אלס „פֿער-טרעטער אונגארנס“ ערשיינען ווערדען. געגען דיע-זען אויסדרוק „אלס פֿערטרעטער אונגארנס“ פּראָ-טעסטירטע טשערנאַטאָני איפֿס ענטשיעדענסטע. אונגארן איזט קיין יודען-העטצערישער שטאַאט אונד האט אלזאָ דא אויך קיינען פֿערטרעטער. — אין דעם צווייטען ארטיקעל וויל ער איבער דאס טריי-בען דער אנטי-סעמיטען אים אללגעמיינען אונד איבער איינינעס, וואס דיא יודען דאגעגען צו טהון העטטען, שפּרעכען. הערר טשערנאַטאָני, וועלכער אנפֿאַנגס דיעזעס מאָנאַטס העררן קאָשוטה בעזוכט אונד מיט איהם אויך וועגען דער יודען-העטצערייען געשפּראָכען, וויל נון אויך דיא אנזיכט קאָשוטהס אין דיעזער אנגעלעגענהייט מיטטהיילען.

פּרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראַנטען, דערען פּרענומעראציאָנס-טערמין אם 1. **סעפּטעמבער** צו ענדע געהט (וואס נאגנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעס-שלייפֿע“ אנגעצייגט איזט), איהרע פּרענומעראַ-ציאָן צו ערנייערן, דאמיט דיא פֿערזענדונג דער בלעט-טער קיינע שטאָרונג ערליידע.

געשעפֿטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

נעטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואַ נעמטערן פֿיעל צו מאַרקטע געבראַכט דער פֿערקויף וואר מעסיג. 20000 מעטרצ׳ וואורדען פֿערקויפֿט.

ווייצען, טהייס- (נייער) 100 מטרצ׳ 82.5 כ׳ 10,60 גולד. 100 מטרצ׳ 81׳ ק׳ 10,60 גול. 100 מטרצ׳ 82. קילאָ, 10׳50 גולד. 200 מטצ׳ 81.5 קילאָ 10׳50 גולד. 200 81.3 קילאָ 10.50 גול. 300 מעטצ׳ 81׳ קילאָ 10׳40 גולד. 200 מעטערצ׳ 81. קילאָ 10.42½ גולד. — פּעסטער-באָדען 100 מעטער-צענטנער 80, קלאָגראמם 10׳20 גול. 100 מטרצ׳ 78,5 קילאָ׳ 9׳90 גולד. 100 מעטרצר׳ 80׳5 קילאָ 10.20 גול׳. באטשקער 2000 מטרצ. 78. קילאָ׳ 10,10 גול. 200 מטרצ׳ 76,0 ק׳ 9.65 גול. 100 מעטרצ׳ 78׳ קילאָ 9,75 גולדען. —

(אללעס פּער 100 קילאָ.)

ק אָ ר ן (נייעס) 7.40 גולד.

ג ע ר ס ט ע פֿוטטער-וואַארע 6.50—6.80 גול. מאלצ-וואַארע 8׳25—9.— גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 8.60—8,85 גולד.

ה א פֿ ע ר 5.80—6.60 גולד.

ר ע פּ ס, קאָהל פּער אויגוסט-סעפּטעמבער 14½—14¾ גולדען. —

מ ע ה ל-פּ ר י י ז ע (פּער 100 קילאָגראַממ זאַמממט זאק, פֿרייא אב פּעסט:) נר׳ 0: 21 גולד. 20 קר׳. נומ׳ 1: 20 גול. 70 קר׳, נר׳ 2: 20 גול. 20 קר׳, נר׳ 3: 19 גול. 60קר נר׳ 4: 19 גול. 30קר׳, נר׳ 5: 18 גול. 40 קר׳, נר׳ 6: 17 גול 40 קר׳, נר׳ 7: 15 גולד.40 קר׳, נר׳ 8: 14 גול. — קר׳, נר׳ 8½ 12 גולד. — קר׳, פֿיינע קלײנע 4 גול. 10 קר׳, גראָבע קלייע 3 גולד. 70 קר.

ה י ל ז ע נ פֿ ר י כ ט ע: ערבסען אונגארישע 10—12גול. לינזען 14—15. גול. ראָהע הירזע 5׳75. הירזע בריין 10.25—10׳50, גראָסע ווייסע באָהנען 11,50 גול., צווערגעל 12.75—13 גול. לײנזאַמען 13.25—13.40 האנפֿזאַמען — גול, מאָהאר 12,50—14 גול. קיממעל 23—25. גול. וויקען 7 גול. מאָהן גרויער — 30׳— 31׳ גול. בלויער 31 — 32 גול.

ש פּ י ר י ט ו ס נייע מעטהאָדע אים קליינע. 31.75 גולדען. — אלטע-מעטהאָדע —.34—34.25 גולד. פּער 10000 ליטער פּערצענט. —

ש ל י וואָ ו י ץ פּער העקטאָליטער 35 — 45 גולד. יע נאך קוואליטעט.

ע ר ד-ע פּ פֿ ע ל נייע פּער 100 קילאָגראַממ —.2 — 2׳20 גולדען.

צ ו ע ט ש ק ע ן. סערבישע זאק - וואַארע פּער אָקטאָבער-נאָוועמבער 24.80—25 גולדען.

צ ו ע ט ש ק ע נ מ ו ס (לעקוואר) באנאטער 18¾ —.19 גולד.

ה אָ נ י ג: געלייטערטער 32,50 גולד.

ו ו א כ ס ראָזענווייער 128 גולד.

פּ א פּ ר י ק א פּרעסארירטע פּרימא 50—66 גולד.

ק נ אָ פּ פּ ע ר ן אונגארישע 16.50—17 גולד.

ו ו י י נ ש ט י י ן 50—54 גול. יע נאך קוואליטעט.

א ו נ ש ל י ט ט (חלב) 49׳—50, גולד.

ר י ב אָ ל ראַפּסעלט-ראַפֿפֿינירטעס —.37 גולד׳ פּער 100 קילאָגראַממ.

ר ע פּ ס-ק ו כ ע ן 6.60—6,75 גול.

פּ ע ט ר אָ ל ע א ו ם 16.75 גולד.

ה י י ט ע, וויר נאָטירען: פּער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע108—110גול. אָכסענהייטע טראָקענע110—112גול, ראָסהייטע —.10—.11 גול. קאלב-פֿעללע אָהנע קאָפּפֿע 118—124 גול, פּער 100 קילאָ.

ל ע ד ע ר געשעפֿט. קוה-הייטע 5—7-קילאָ 230—245 גולד. איינמאל פֿערזעצטע טערצען פֿאָן10—14קילאָ 16 — 170 גולד., צווייםאל פֿערזעצטע טערצען 16—18 קילאָ׳ 164—166 גולד. דריימאל פֿערזעצטע טערצען 19—22 קילאָ 168—172 גולד.

ק א ל ב ל ע ד ע ר, ברוינע 9—14-קילאָ 450—470 גולדען. געגערבטע 7—9-קילאָ 370—380 גולדען פּער 100 קילאָ.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 26. אויגוסט 1882.

טעמעשוואר	76	65	17	80	74
וויען	20	22	8	80	54
גראַץ	67	34	86	33	85

פֿעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: **מאיר בר״י רייז.**

קורז-טאַבעללע פֿאָם 26 אויגוסט

געלד־קורז

	פֿל.	קר.
ווילבער-אַשיאָ	100	—
דוקאַטען	5	63
עסטערייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראַנקס)	9	45
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	45
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	58	10
20 מאַרקשטיקע	11	63
פּאַפּיער-רובעל	1	19

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4פּראָצענטיגע שטאַאטס-לאָזע	120	—
1860-ער „ גאַנצע	130	—
דעטטאָ „ האַלבע	135	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	171	—
דעטטאָ „ 50 „	172	—
קאָמאָ רענטענשיינע	54	—
סירען-לאָזע	24	—
קרעדיט-לאָזע	177	—
קלאַרי-לאָזע צו 40 גולדען	41	—
ראָטהע-קרייץ-לאָזע	109	—
אינסברוקער לאָזע	24	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קראַקויער לאָזע „ 20 „	19	75
אָפֿנער לאָזע „ 40 „	40	—
פּאלפֿי לאָזע „ 40 „	38	—
רודאָלף-לאָזע „ 10 „	20	—
סאַלם-לאָזע „ 40 „	53	—
וואַלדשטיין לאָזע „ 20 „	24	—
סט.-גענאָיס לאָזע „ 40 „	46	—

לאָזע.

	פֿל.	קר.
טעמעסוואַרע לאָזע צו 20 גולד׳	24	—
פּרעסבורגער לאָזע „ 100 „	127	—
דעטטאָ „ 50 „	63	—
וואַלדשטיין-לאָזע „ 20 „	28	50
ווינדישגרעץ-לאָזע „ 20	39	—
אונגאריש-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד	117	—
טהייס-רעגאל-לאָזע	110	50
וויענער-לאָזע	125	75

ווערטה-פּאַפּיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	—
דעטטאָ צו 4 פּראָצענט	87	70
אונגארישע פּאַפּיער-רענטע	86	50
אונגארישע גרונדענטלאַסטונגען	98	—
טעמעשער באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	98	50
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע איזענבאהן-אנלעהען	135	—
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאַציאָנען	97	50
פּפֿאַנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענ-קרעדיט צו 5 איינהאַלב פּראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באַנק צו 5½ פּראָצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענ-קרעדיט-אנשטאַלט צו 5 איינהאַלב פּראָצענט	98	50
דער פּעסטבאַהן	90	20
דער נאָרד-אָסטבאַהן	163	50

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

פֿ ר י כ ט ע ווייצען	קוואליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַממ
נאָרד-אונגארישער	75	. .
„	76	. .
„	77	. .
„	78	9.40 — 9.45
„	79	9.55 — 9.60
„	80	9.65 — 9.70
„	81	9.75 — 9,80
פּעסטער-באָדען (נייא)	75	. .
„	76	. .
„	77	. .
„	78	9.80 — 9.95
„	79	10.— —10.10
„	80	10.15—10.20
„	81	10.25—10.30
טהייס	75	. .
„	76	. .
„	77	. .
„	78	9.80 — 9.95
„	79	10.— —10.10
„	80	10.15—10.20
„	81	10.25—10.30
וויסעלבורגער	76	. .
„	77	. .
„	78	9.80 — 9.95
„	79	10.— —10.10
„	80	19.15—10.20
„	81	10.25—10.30

פֿ ר י כ ט ע	קוואליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַממ
קאָרן	70 —	7.10 — 7.40
גערסטע מאלץ	62	—.— —.—
גערסטע פֿוטטער	62	6.50 — 6.65
האפֿער	40	6.50 — 6.25
קוקורוץ באנאטער	75	8 85 — 8.80
אנדערער	73	8.80 — 8.70
הירזע	—	—.— —.—

[illegible]			
ווייצען	פּער הערבסט	100 [illegible]	9.40
„	„		—.—
„	„		—.—
קוקורוץ	„		—.—
גערסטע	„		—.—
האפֿער	„ הערבסט		6.18
„	„		—.—
ראַפּס	„		—.—

באַללען-מעהל

	פֿל.	קר.
נומער 0	21	20
„ 1	20	70
„ 2	20	20
„ 3	19	60
„ 4	19	30
„ 5	18	40
„ 6	17	40
„ 7	15	40
„ 8	14	—
„ 8½	11	80

(דער באַללען צו 100 קילאָגראַממ מיט זאַק)

	פֿל.	קר.
שפּיריטוס: פֿלעט-מעטהאָדע פּריפּראָצענט	33	25
„ נייע „ קאַמאַפֿעל	30	50

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

עלאנג איהם, דיא רייבער-באנדע זאָ לאנגע איפּצוהאלטען, ביז דיא פאָן איהם בעשיטצטען יודען זיך אין איינע סינאגאָגע גערעטטעט, וואָ ער זיא אויף זיינע קאָסטען לענגערע צייט מיט אללעם נאָטהיגען פערזאָרגטע!

* **(שטאָקער — איין „בעל תשובה!“)** וויר האבען בערייטס קורץ מיטגעטהיילט, דאס צווישען דען ביידען הויפּט-פיהרערן דער דייטשען אנטי-סעמיטען, נעמליך צווישען דעם האָפּ-פּרעדיגער שטאָקער אונד דעם אבגעזעטצטען שולמייסטער ד״ר היינריצי, איין שטרייט אויסגעבראָכען איזט. נון שיינט אבער הערר שטאָקער איין „בעל תשובה“ געוואָרדען צו זיין אונד זיך פאָן דער אנטי-סעמיטען-באנדע איבערהויפּט לאָזגעזאגט צו האבען. אין דעם פאָן איהם הערויסגעגעבענען בלאטטע „רייכסבאָטע“ שרייבט נעמליך הערר שטאָקער אונטער אנדערם: היינריצי זאגטע פאָר קורצעם אין איינער פאָלקס-פערזאממלונג: „וויר ווערדען ניכט עהער רוהען, ביז דער לעטצטע יודע מיט זיינעם בינדעל איבער דיא דייטשע גרענצע איזט.“ — נון פראגע איך: איזט דאס עטווא דיא ריכטיגע ארט, דיא יודען-פראגע צו בעהאנדעלן? דאס הייסט יא איינע אויפרייצונג צו געוואלטטהעטיגקייטען געגען דיא יודען! איזט זאָ עטוואס זיטטליך? איזט זאָ עטוואס הומאן? ענטשפּריכט זאָ עטוואס דער עהרע דייטשלאנדס? זאָללטען וויר עטווא אין בערלין געגען דיא יודען זאָ פערפאהרען, וויא מאן דיעס אין רוסלאנד געטהאן? זאָללטען וויר דיא יודען אין דייטשלאנד זאָ בעהאנדעלן, וויא מאן דיא כריסטען אין אלעקסאנדריען בעהאנדעלט האט? געגען זאָלכע יודען-פערפאָלגונגען מוס איך פייערליך פּראָטעסטירען!“ — מאן ערזיעהט אויס דיעזער אייסערונג, דאס שטאָקער ווירקליך פאָן אללען אומטריעבען געגען דיא יודען זיך לאָזגעזאגט. דיעזע געזיננונגס-ענדערונג דעם הערן שטאָקער שיינט אבער פאָן איהם זאָ גראָסערער וויכטיגקייט צו זיין, אלס ער, אין זיינער אייגענשאפט אלס האָפּ-פּרעדיגער, זייטענס דעם קאַיזערס ווילהעלם אָדער דעם פירסטען ביסמארק היעצו איינען ווינק ערהאלטען האבען דירפטע! — נון ווירד הייטע אויס בערלין טעלעגראפירט: „דער אָבער-האָפּ-פּרעדיגער קאָגעל האט הערן שטאָקער וועגען זיינער טהיילנאהמע אן דען אנטי-סעמיטישען אומטריעבען איינען פערווייז צוקאָממען לאססען אונד איהן אויפס נאכדריקליכסטע געוואָרנט געגען יעדע האנדלונגסווייזע, דיא מיט דעם שטאנדע איינעס האָפּ-פּרעדיגערס ניכט פעראיינבאר!“ — נון איזט דאס געהיימניס דרויסען. שטאָקער איזט איין „בעל תשובה“ געוואָרדען, וויל איהם זיין פאָרגעזעטצטער, דער אָבער-האָפּ-פּרעדיגער, זאָלכע אומטריעבע פיר דיא צוקונפט פערבאָטען האט! נור איינעס בלייבט יעדאָך נאָך איממער רעטהזעלהאפט: ווארום האט נעמליך הערר אָבער-האָפּ-פּרעדיגער קאָגעל **ערסט יעטצט** דעם איהם אונטערשטעהענדען פּרעדיגער דיעזען פערווייז ערטהיילט?

* **(ווידער איינע יודענהעטצע.)** אין סענט-יערגען (ביא פּרעסבורג) קאם עס אין דער נאכט פאָם 27-טען אויגוסט צו איינעם יודען-קראוואלל, וואָביא מעהרערען יודען דיא פענסטער איינגעשלאגען וואורדען. נור דורך שנעללעם הערביירופען פאָן מיליטער קאָננטע דיא רוהע ווידער הערגעשטעללט ווערדען.

* **(איינע שפּענדע פיר מאָריץ שארף.)** וויר האבען בערייטס מיט בעפרעמדען מיטגעטהיילט, דאס דער וויצע-געשפּאן אין נירעדהאזא דען אויף פרייען פוס געזעטצטען קנאבען מאָריץ שארף וואָהל אויף קאָסטען דעם קאָמיטאטס ערהאלטען וויללי, דאָך מיט דער אבזיכט, דיעזע קאָסטען פאָן דעססען פאטער, דעם „שמש“ שארף, שפּעטער איינצוטרייבען, דא דיעזער יא פיר דיא ערהאלטונג זיינעס קינדעס צו זאָרגען פערפּפליכטעט איזט. דיעזע מיטטהיילונג וואר געוויס „טרויריג-קאָמיש“. ווענן מאן דען פאטער איינגעשפּערט האלט, דאס ער זיינע קינדער ניכט ערנעהרען קאנן, וויא זאָלל ער טראָטצדעם פערפּפליכטעט ווערדען, דיא קאָסטען פיר דיא ערהאלטונג זיינעס 14-יעהריגען קנאבען צו בעשטרייטען! נון ווירד אויס נירעדיהאזא פאָם 28-טען דיעזעס פאָלגענדעס טעלעגראפירט: דער וויצע-געשפּאן האט הייטע פאָם גראפען יאָהאנן פאלפי נאכשטעהענדע דעפּעשע ערהאלטען: „איך ביטטע צור ערהאלטונגס- אונד געריכטס-קאָסטען דעם מאָריץ שארף, ביז דיא אנקלאגע געגען זיינע עלטערן ערלעדיגט איזט, אויס מיינער טאשע מאָנאטליך דען בעטראג פאָן 40 גולדען אן. איך ביטטע אייער האָכגעבאָרען, דיעזע שפּענדע פיר מאָריץ שוואַרץ אין דער וויזע צו פערווענדען, דאס היעדורך דעססען ערהאלטונגס- אונד אונטעררייכטס-קאָסטען געדעקט ווערדען קאָננען!“ — עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס דער וויצע-געשפּאן דיעזע שפּענדע ניכט צוריקווייזען קאָננטע. וויר קאָננען הייטע נאטירליך דיא בעוועגגרינדע דיעזער טהאט נאָך ניכט גענוי קעננען!

* **(איין אינטערעססאנטער פּראָצעס)** מאכט אין דער הויפּטשטאדט פיעל פאָן זיך רעדען. דער היעזיגע הויזירער אָטטאָ פאָללאק האטטע אין דער הויפּטשטאדט איינען זעהר רייכען ברודער, פאָן דעם ער אבער ניכט גענוגענד אונטערשטיטצט וואורדע. דיא ביידען ברידער לעבטען אין פאָלגע דעססען אין פאָרטוועהרענדער פיינדשאפט. נייליך איבערזיעדעלטע דער רייכע ברודער נאָך וויען. דאָך אָטטאָ פאָללאק בעשטירמטע איהן טאג-טעגליך מיט בריעפען וועגען איינער אונטערשטיטצונג, דא עס איהם זעהר שלעכט געהט. עס אירגערטע דען רייכען ברודער אינגענדליך, דאס ער אויך אין וויען וועגען דיעזער בעטטעל-בריעפע קיינע רוהע פאנד. איינעס טאגעס ערהיעלט אָטטאָ פאָללאק פאָן איינעם אדוואָקאטען אין וויען איינען בריעף פאָלגענדען אינהאלטעס: „איך ווארדע פאָן איהרעם ברודער בעאויפטראגט, זיא צו ערזוכען, איהן ניכט ווייטער מיט איהרען בעטטעל-בריעפען בעלעסטיגען צו וואָללען, דא ער דיעזע ניממער בעריקזיכטיגען ווירד. איהר ברודער איזט שווער קראנק; איהרע צודרינגליכקייטען פערורזאכטען איהם זאָ פיעלע קרענקונגען, דאס היעדורך זיין צושטאנד פערשלימערט ווערדען קאנן. אויף איינע ערבשאפט האבען זיא ניכט צו רעכנען, דא איהר ברודער איינען טהייל זיינעס פערמאָגענס זיינעם שוואגער, דען אנדערען טהייל הינגעגען צו וואָהלטהעטיגען צוועקען פערמאכט האט!“ — אָטטאָ פאָללאק ערגערטע זיך נאטירליך איסעראָרדענטליך איבער דען אינהאלט דיעזעס שרייבענס. ער צייגטע דאסזעלבע איינעם קיששער, דער מיט איהם אין איינעם הייזע וואָהנטע. דיעזער זאגטע היעראויף לאכענד: „איך געבע איהנען טראָטצדעם פיר דיא ערבשאפט, דיא זיא פאָן איהרעם ברודער ערהאלטען ווערדען, 5 גולדען!“ — פאָללאק וויללינגטע אין דיעזען האנדעל איין, אונד מאכטע דיא זאכע מיט דעם קיששער זאָגאר שריפטליך אב. — דיעזער טאגע נון ערהיעלט אָטטאָ פאָללאק זייטענס דער בעהאָרדע דיא מיטטהיילונג, דאס זיין ברודער אין וויען געשטאָרבען זייא אונד איהם טעסטאמענטאריש דיא סוממע פאָן 25,000 גולדען פערמאכט האבע! — דיעזע בעדייטענדע ערבשאפט ווירד יעדאָך ניכט פאָללאק, זאָנדערן דער ערוועהנטע קיששער בעהעבען, דער זיא יא גאנץ רעכטמעסיג אום 5 גולדען אבגעקויפט האטטע. נון האט אבער אָטטאָ פאָללאק געגען דען ערוועהנטען וויענער אדוואָקאטען איינען פּראָצעס אנגעשטרענגט. ער איזט נעמליך דער מיינונג, דאס דיעזער פאָן זיינעם ברודער גאר ניכט דען אויפטראג האטטע, איהם צו שרייבען, דאס ער אויף איינע ערבשאפט ניכט צו האָפפען האבע אונד דאסס דאס גאנצע איין „אדוואָקאטען-קניפף“ וואר.

* **(איינע טרויריגע פאמיליען-אנגעלעגענהייט.)** אונטער דיעזער איבערשריפט בראכטען וויר, נאָך דעם היעזיגען „פאָלקסבלאטט“, אין אונזערער צייטונג נר׳ 102 איינע נאכריכט איבער איינען מאָרד-פערזוך אונד זעלבסט-מאָרד אויס שיראָקא. וויא אונס נון דער פאָרשטעהער אויס שיראָקא בעריכטעט, איזט דיע-

---

גען ברודער אונד מיינע קליינע שוועסטער אונד ערהאלטע זיא, ביז וויר, יוליע אונד פיליפּ אוולאי, מיט גאָטטעס הילפע צוריקקאָממען.“

גבריאל טראכטעטע פאָר אללעם, זיינע קליינע שוועסטער יאָהאננא צו טראָסטען. וויא וויר עס שפּעטער נאָך אויספיהרליכער בעשרייבען ווערדען, וואר גבריאל איין הערצענס-גוטער מאנן, דער זיך מיט דער פּפלעגע פאָן קראנקען אונד קינדערן אם ליעבסטען בעשעפטיגטע. גבריאל ערזוכטע אויך דיא צוריקגעבליעבענע מאריא רומקין, זיך דער פערלאססענען קליינען אנצונעהמען.

דיעזער מאריא אבער וואר אויף דער אונגליקסרייזע איין קינד געשטאָרבען, אונד דיעזער טאָד איהרעס איינציגען קינדעס, וויא אויך דער צושטאנד דעם הונגערס מאכטען זיא האלב וואהנזיננינג.

אלס גבריאל אויסערהאלב דער שלוכט וואר, הערטע ער פּלאָטצליך פאָן אינגען איינען שריי. ער איילטע אין דיא שלוכט — אונד דא שריע מאריא מיט בלייכעם געזיכטע, מיט פערדרעהטען אויגען, זאָ דאס זיא איינעם גייסטע גלייכזאה: „האָרך! מאן קאָממט! זיא קאָממען שאָן!“

„ווער קאָממט?“ פראגטע גבריאל.

„דיא געזעללשאפט, דיא אונס רעטטען זאָלל.“

„פאָן וועלכער ריכטונג?“

„אויס וועסטען, זעהר ווייטער פערנע. זיא מאכען זיך עבען אויף דען וועג. איך זעהע זיא. איין דוצענד מעננער מיט פפערדען אונד לעבענס-מיטטעלן. זיא קאָממען, אבער זיא זינד נאָך ווייט.“

„קעננט איהר זיא, אָדער קעננען זיא אונס? ווארום קאָממען זיא? אונד וואָהער וויססען זיא, וואָ וויר זינד?“

„יא, איך טרוימטע, דאס דער פיהרער דיעזער געזעללשאפט אונזער אונגליק אים טרוימע געזעהען, אונד דאהער צו אונזערער רעטטונג הערביאיילט.“

צו זיינער גראָסטען פערצווייפלונג מוסטע גבריאל היעריבער נאָך לאכען; ער דאכטע: דיא אלטע איזט אָהנעהין פערריקט אונד הונגעריג אונד טרוימט פאָן רעטטונג אונד לעבענס-מיטטעלן.

„יא, איך זעהע זיא קאָממען! (שריע אננא רומקין) דורך איין שאָנעס טהאל אונד איבער איינען ברייטען שיממערנדען שטראָם; דאנן ווערדען זיא איין געבירגע איבערשטייגען, ביז זיא איין צווייטעס שאָנעס טהאל מיט שטיילען ווענדען ערבליקען אונד איבער איינען צווייטען רוישענדען שטראָם זעטצען ווערדען, דער אונס זאָ נאהע איזט, דאס איך זיין רוישען שאָן יעטצט פאסט פערנעהמען קאנן. זעהעט איהר איהן ניכט? ער פליעסט גערדע הינטער יענעם שנעע-געבירגע, דורך איין גרינעס טהאל, דאס פאָם רעגען בעפריכטעט ווירד.“

דאבייא דייטעטע זיא מיט דער האנד נאָך דעם נאָרדען.

קוים האטטע זיא דיעזע וואָרטע אויסגעשפּראָכען, דא פיעל זיא עבענפאללס טאָדט ניעדער. (דעם לעזער ווירד היער מאנכעס אונפערשטענדליך אונד זעהר בעפרעמדענד ערשיינען. אבער אים ווייטערען לויפע דער ערצעהלונג ווירד איהם אללעס אויפגעקלערט ווערדען, עס איזט דורכאויס ניכט איינע ערלאָגענע „טויזענד אונד איינע נאכט-געשיכטע!“)

קוים וואר אננא רומקין צוזאממענגעזונקען, דא שטירצטען זיך דיא אנדערען הונגעריגען מענשען, דערען נאמען וויר ניכט נאננטען, אויף דיא לייכע. — גבריאל שווידערטע פאָר דיעזעם אנבליקע צוזאממען, וויקעלטע זיינע שוועסטער גוט איין אונד נאהם זיא אויף דיא האנד, רייף דען היממעל לויט אום הילפע אן — אונד פערליעס דיעזע אונגליקס-שטעללע.

דריטטעס קאַפּיטעל.

אויף דיא שפּיטצע דעם בערגעס, זאָ ציעמליך ווייט פאָן יענער שלוכט ענטפערנט, האטטען זיך צווייא מענשען מיהזאם הינאויפגעארבייטעט, אום פאָן דא אויס דיא גאנצע געגענד איבערשויען אונד אירגענד רעטטונג פינדען צו קאָננען. דיא ביידען וואָרען: פיליפּ אונד יוליע.

אבער נירגענדס צייגטע זיך היער איינע אויססיכט אויף רעטטונג. צו איהרעם שרעקען זאהען זיא ווייט אונד ברייט נור איינע פירכטערליכע שנעע-וויסטע.

פּלאָטצליך ריהרטע זיך עטוואס אונטער איהרען פיססען; — עס וואר איין גראָסער געבירגס-פעלזען, דער לאָקער געוואָרדען אונד דער דורך דיא פוס-בעוועגונג דער ביידען פערזאָנען זיך פאָן זיינער שטעללע לאָזגעריססען.

„אום דעם היממעלס וויללען! (רייף פיליפּ) ווערפען וויר אונס ניעדער אויף דען פעלזען, פאקען וויר איהן פעסט אן, דענן זאָנסט זינד וויר פערלאָרען!“

זיא טהאטען דיעס. אונד אין דעמזעלבען אויגענבליקע רוטשטע דער פעלזען מיט אונגעהייערער שנעלליגקייט אויף דער שליפּפעריגען שנעע-פלעכע דאהין. דיא אונגליקליכען פערלאָרען דאס בעוואוסטזיין אונד ערלאנגטען עס ערסט דאנן וויעדער, אלס דער שטירצענדע פעלזען אן איין הינדערניס געשטאָססען וואר, אונד זיא דאנן פאָן דעמזעלבען הינונטערגעוואָרפען וואורדען. —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

דא דיא פאללשטענדיגע שולדלאזיגקייט דער יודען זיך קלאר הערויסשטעללען מוס!"

זאָ וויט „עללענאָר". געבע גאָטט, דאס דיעזע ווארטע מאָגליכסט באלד אין ערפיללונג געהען. דיא יודען האבען בערייטס גענוג לאנגע גאנץ אונשולדיג געליטטען! —

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (דער קריעג אין עגיפטען.) וויא דער ענגלישע קאָממאנדאנט אוים איסמאיליא טעלעגראפירט, ציעהט זיך אים אָסטען עגיפטענס דער פיינד נאך דעם וועסטען צוריק. דיא עגיפטער פליכטעטען געגען צאגאציג אונד ליעסען איהר לאגער מיט וואפפען, פולווער אונד זאָנסטיגעם קריעגספאָרראטה צוריק. אראבי פאשא'ס הויפט-ראטהגעבער בעפינדעט זיך אלס געפאנגענער אים לאגער דעם ענגלישען קאָממאנדאנטען. אונווייט פאָן צאגאציג פערזוכטען דיא עגיפטער איינען אנגריפף געגען דיא ענגלענדער, ווארדען אבער צוריקגעשלאגען אונד פערלאָרען פיעלע לייטע אונד 11 קאנאָנען. דיא ענגלענדער פערלאָרען היעבייא 120 מאנן.

* („אתרוגים נאך סכות".) אוים קאָנסטאנטינאָפעל ווירד פאָם 28-טען דיעזעס טעלעגראפירט: זאממסטאג מיטטאגס ווארדע זייטענס דעם סולטאנס איין אויסעראָרדענטליכער מיניסטער-ראטה איינבערופען, דער ביז זאָננטאג אבענדס דויערטע. דאס ערגעבניס דיעזעס מיניסטער-ראטהעס איזט, דאס ענדליך דער סולטאן נונמעהר בערייטס איזט: ערסטענס, אראבי פאשא אלס רעבעללען צו ערקלערען; צווייטענס, דיא טירקישע ארמעע, וועלכע נאך עגיפטען אבגעהען זאָלל, אונטער דאס ענגלישע קאָממאנדאָ צו שטעללען! — דער טירקישע מיניסטער דעם איסערן, סאיד פאשא האט פאָן דיעזעם רעזולטאטע דעם מיניסטער-ראטהעס אייך דען ענגלישען געזאנדטען אין קאָנסטאנטינאָפעל אמטליך פערשטענדיגט. — זאָ וויט דיא דעפעשע אוים קאָנסטאנטינאָפעל, דיא ניכט פערפעהלען ווירד, אין גאנץ איראָפא איינען הייטערן איינדרוק צו מאכען. יעטצט, וואָ ענגלאנד זאָ פיעלע וויכטיגע שטעללונגען אין עגיפטען בערייטס אין זיינער געוואלט האט, וויל דיא טירקישע ארמעע „מיטווירקען"! דאס הייסט וואָהל: „אתרוגים נאך סכות!" — זעהר צו בעדויערן זינד דיא ארמען טירקישען מיניסטער, דיא פאָן „זאממסטאג מיטטאג ביז זאָננטאג אבענד" אונאונטערבראָכען איבער איינען געגענשטאנד בעראטהען מוססטען, דער בערייטס פאָללקאָממען לעבערליך וואַרדע! איינע זאָלך לאנגע מיניסטער-בעראטהונג האט'ס געוויס נאך ניע געגעבען! האָפפענטליך ווערדען דיא העררען מיניסטער וועהרענד דיעזער 39 שטינדיגען בעראטהונג דאָך ניכט געפאסטעט האבען. אָדער זאָללטע עטווא איהנען זעלבסט פאָר איינער זאָלך אבגעשמאקטען פאָליטיק דער אפפעטיט פערגאנגען זיין?

* (קריעג צווישען טירקען אונד גריעכען.) וועגען גרענצ-פערלעטצונגען קאם עס געסטערן צו איינעם בעדייטענדען געפעכטע צווישען טירקישען אונד גריעכישען סאָלדאטען. דיא טירקען פערלאָרען היעבייא 7 טאָדטע, דארונטער 2 אָפפיציערע. דיא פערלוסטע דער גריעכישען סאָלדאטען זינד אונבעקאנגט; דרייא פאָן איהנען ווארדען געפאנגען, אונד דיא גריעכען מוסטען זיך שליעסליך צוריקציעהען. מאן וויללל נון אין גריעכענלאנד גראָסערע ארמעען ענטזענדען אונד איינען גראָסערען קריעג געגען דיא טירקייא בעגיננען.

* (ווידער איין ערלאס דעם גראפען טאָלסטאָי.) פאָר קורצעם האבען וויר איינען ערלאס דעם נייען רוסישען מיניסטערס, גראפען טאָלסטאָי, מיטגעטהיילט, דער דען צוועק האטטע, דיא ריקקעהר דער יודישען פליכטלינגע אין איהרע רוסישע היימאט צו ערלייכטערן. איינע דעפעשע אוים ווארשוי פאָם 28-טען דיעזעס ברינגט וויעדער איינען נייען יודען-פריינדליכען ערלאס דעם עדלען גראפען; דיא דעפעשע לויטעט: „אים פאָריגען יאהרע זינד דורך איגנאטיעף נייע פערפיגונגען געטראָפפען וואָרדען, אום דאס רייזען יודישער קויפלייטע אוים פאָלען נאך מאָסקוי נאך מאָגליכקייט צו ערשווערען. דאס באָרזען-קאָמיטע אין ווארשוי פיהרטע היעריבער וויעדערהאָלט בעשווערדען בייא דער רוסישען רעגיערונג, אינדעם עס דאראויף הינוויעז, דאס היעדורך ניכט נור דיא יודישען קויפלייטע, זאָנדערן אין נאך האָהערעם מאסע דער האנדעל רוסלאנדס איבערהויפט איינע טיעפע שעדיגונג ערליידעט. דאך אללע דיעזע בעשווערדען בליעבען אָהנע ערפאָלג. איגנאטיעף קימטערטע זיך דורכאוים ניכט אום דיא העבונג דעם האנדעלס אונד פערקעהרס אין רוסלאנד, ווענן עס איהם נור געלאנג, דיא יודישען קויפלייטע אוים פאָלען פאָן רוסלאנד פערנע צו האלטען. — נון שריט דאס ערוועהנטע באָרזען-קאָמיטע נייערדינגס בייא גראפען טאָלסטאָי איין, דער איינען ערלאס פעראָפפענטליכטע, קראפט דעססען דען יודישען קויפלייטען אונד איהרען אגענטען ניכט נור דיא רייזע נאך מאָסקוי, זאָנדערן אויך דער צייטווייליגע אייפענטהאלט אין דיעזער שטאדט געשטאטטעט איזט, זאָבאלד זיא נור מיט דען פאָרגעשריעבענען רייזע-פאססען פערזעהען זינד!" — אללענפאללס האט גראף טאָלסטאָי נונמעהר וויעדערהאָלט בעווייזע זיינער פרייהייטליבען אונד יודענפריינדליכען געזיננונג אבגעלעגט. איבריגענס ווירד יא דיעזער ערלאס ניכט בלאָס דען פאָלניש-יודישען קויפלייטען צו גוטע קאָממען, זאָנדערן אין גלייכעם מאססע אויך דעם רוסישען האנדעל. — דא זעהען וויר וויעדער, דאס איין מיניסטער, וועלכער דען יודען איינע גונסט ערווייזט, היעדורך אייגענטליך דעם שטאאטע, אין דעססען שפיטצע ער שטעהט, וועזענטליכע דיענסטע לייסטעט!

*(איין ראבבינער אונד אראבי פאשא.) אוים קאירא ווירד געמעלדעט: אונזער עהרווירדיגער גראָסראבבינער, ר' ישראל יום טוב (ליפפמאנן), דער אים אונזערע געמיינדע גראָסע פערדיענסטע זיך ערוואָרבען, שטעהט אויך בייא דען מאָהאממעדאנערן אין גראָסעם אנזעהען. — אויך בייא אראבי פאשא האט דערזעלבע בעדייטענדען איינפלוס. דא דיא יודען אין קאירא פירכטעטען, עס קאָננטע איהנען זאָ ערגעהען, וויא עס איהרען גלויבענגענאָססען אין אלעקסאנדריען ערגאנגען וואר, דיא פאָן דען מאָהאממעדאנערן אויסגעריבט אונד צום טהיילע ליידער אויך ערשלאגען וואורדען — זאָ נאהם דער העררר ראבבינער בייא אראבי פאשא אידיענץ, אום דעססען שוטץ פיר דיא יודישע בעפאָלקערונג קאירא'ס צו ערביטטען. אראבי פאשא זאגטע בייא דיעזער געלעגענהייט: „זיא קאָננען פאָללקאָממען בערוהיגט זיין, העררר ראבבינער! וואס דא אויך קאָממען מאג, זאָ ווערדע איך עס אלס מיינע ערסטע פפליכט עראכטען, מיינע „יודישען ברידער" צו שיטצען אונד צו פערטהיידיגען." — מעהרערע פאָלנישע יודען, דיא אין עגיפטען זיך אויפהיעלטען, וואָללטען אין פאָלגע דער קריעגערישען צושטענדע דאס לאנד פערלאססען, דאך האטטען זיא ניכט דיא היעצו נאָטהיגען געלד-מיטטעל. אראבי פאשא פערזאָה דיעזע מיט לעבענס-מיטטעלן אונד הענדיגטע איהנען אויך 700 פראנקס באאר געלד איין מיט דען וואָרטען: „אים אכטונג פאָר דעם העררן ראבבינער לייסטע איך דען יודען גערנע אללעס מאָגליכע!" — האָפפען וויר, דאס דיא יודען אין קאירא אין פאָלגע דעם איינפלוססעס איהרעס העררן ראבבינערס פאָן יענען ליידען פערשאָנט בלייבען ווערדען, דיא דען יודען אלעקסאנדריענס ליידער אין נור צו פאָללעם מאסע צו טהייל געוואָרדען! — אינדעססען מוס הערפאָרגעהאָבען ווערדען, דאס עס אויך אונטער דען מאָהאממעדאנערן אין אלעקסאנדריען ניכט אן עדלען מענשען פעהלטע, וועלכע דיא הארט בעדראָהטען יודען געגען דיא וויטהענדע מענגע צו שיטצען זוכטען. זאָ ווירד יעטצט נאכטרעגליך אוים אלעקסאנדריען געמעלדעט: דער היעזיגע שטאדט-ריכטער, נאמענס ב י י אָ ר פ י, ווארף זיך צווישען דיא אנפיהרער דער רייבער-באנדע אונד דיא יודען, אום זעלבע צו שיטצען. עס

פאָלליעטאָן.

דאס גאָלד-לאנד.

(2-טע פאָרטזעטצונג.)

„פאָן מיינער ערסטען פרויא ליעס איך מיך שיידען (זאגטע דער דאָקטאָר וויטער) אונד מיינע יעטציגע? — דאך ניין! איך האבע קיינע קראפט, דיר מיינע לעבענס-געשיכטע צו ערצעהלען. גענוג, זאָ פיעל, מיר דיקטירט דאס הערץ. דאס איך מיינע שעטצע דיר פערשרייבע; אויך דיינעם געליעבטען פיליפפ בין איך דאנק שולדיג, דאס ער מיינע שריפטען, אין וועלכען דאס ערגעבניס מיינער וויססענשאפטליכען פאָרשונגען פערצייכנעט שטעהט, אויפבעוואהרט האט, אום זיא דער נאכוועלט צו ערהאלטען."

דיעזע ערצעהלונג שטימגטע דען דאָקטאָר זאָ אן, דאס ער קראפטלאָז צוזאממענפיעל; דאנן פליסטערטע ער וויעדער: „אונטער דיעזען שריפטען איזט אויך איינע לאנדקארטע, איינע בעשרייבונג דער גאָלד-בערגע — דאך ווער ריהרט זיך דא?"

יוליע בליקטע אויף אונד זאה וויעדער, וויא דומקין דען קאָפף היניינשטעקטע, אום דאס געשפרעך צו בעלוישען.

אלס יוליע אבער נאך דעם ברודער געריפען, צאָג זיך וויעדער דאס ווילדע געזיכט צוריק.

אונד אלס זיא דאנן וויעדער נאך דעם דאָקטאָר געזעהען, וואר דיעזער אויף זיין לאגער צוריקגעפאללען; זיינע אויגען ווארען געבראָכען, אונד זיין געזיכט נאהם איינען לייכען-ארטיגען אויסדרוק אן.

„דאָקטאָר ליליענטהאל!" ריעף יוליע ערשראָקען. קיינע אנטוואָרט ערפאָלגטע. דער יוליע בעמעכטיגטע זיך איין שרעקען. זיא גינג צום לאגער איהרעס ברודערס גבריאל אונד שיטטעלטע דענזעלבען. דאך אויך דיעזער ריהרטע זיך ניכט; זיא ריעף נאך פיליפפ, ניעמאנד אנטוואָרטעטע; זיא נאהם נון שנעלל דיא ווארמען קנאבען-קליידער, דיא אין יער שלוכט געלעגען, אויף זיך, אונד פערליעס דיא שלוכט, אום נאך פיליפפ צו רופען.

אים אויגענבליקע איהרער ענטפערנונג קאמען נון פעטער דומקין אונד אננא בראקעטט היניינגעשליכען. מאן העטטע זיא פיר רויב-טהיערע דער ניעדריגסטען ארט האלטען קאָננען; זאָ פערשטאָהלען, זאָ פורכטזאם אונד שלייכענד ווארען איהרע בעוועגונגען. דיא דורכזוכטען היער אללע ווינקעל. שארטען אין דעם ערלאָשענען פייער אונד אין דער אשע אומהער, דורכשטאָבערטען זעממטליכע דעקען אונד בעשנופפעלטען אללעס, וואס איהנען אין וועג קאם.

„איך האבע מיט מיינען איינגען אויגען געזעהען (זאגטע בראקעטט), דאס זיא דא אין דעם פייער עטוואס געבראטען; זאָללטען זיא עס שאָן אויפגעגעססען האבען?"

„דאס מוס עטוואס אנדערעס אלס עסבארעס געוועזען זיין (זאגטע דומקין). זאָנסט ווירדען זיא עס ניכט אין דען שנעע געוואָרפען האבען. — דאנן האבע איך אויך עטוואס געהאָרט. — דאך שטילל! יעמאנד ריהרט זיך!"

עס וואר דער דאָקטאָר, דער זיך אין זיינעם טאָדעס-קאמפפע נאך בעוועגטע אונד נאך מיט שוואכער שטיממע נאך יוליע געריפען.

אננא בראקעטט וואר אן דאס לאגער דעם דאָקטאָרס געשליכען אונד זאגטע מיט פערשטעללטער שטיממע: „היער בין איך!"

„איך וויל דיר נאָכמאלס זאגען (זאגטע דער דאָקטאָר מיט קוים פערנעהמבארער שטיממע), וואָ מיינע שריפטען פערבאָרגען זינד. היער אם אויסגאנגע דער שלוכט, געראדע 100 פוס נאָרדליך פאָן דעם איינגאנגע פיכטענבוים, געראדע צווייא פוס טיעף אונטער דער אָבערפלעכע דעם שטיינהויפענס. — נור גיב אכט, דאס דיא וואָלפע עס ניכט אויפעססען."

„דיא וואָלפע? (פליסטערטע דומקין ערשטוינט) וואס העטטען דענן דיא וואָלפע פאָן דען שריפטען?"

אין דיעזעם אויגענבליקע צוקטע דער דאָקטאָר צום לעטצטענמאלע צוזאממען; ער וואר טאָדט. — פאָר איהם שטאנדען דומקין אונד בראקעטט מיט טייפלישער פריידע אונד בליקטען איינאנדער לאכענד אן.

„יעטצט ווערדען וויר עטוואס צו עססען האבען." זאגטע בראקעטט.

„דען בראטען פאָם פייער?"

„ניין; דען דאָקטאָר, דאמיט וויר קראפט האבען, וויי-טער צו געהען!"

צווייטעס קאפיטעל.

אם פאָלגענדען מאָרגען שטעללטע עס זיך הערויס, דאס זיך דיא צאהל דער פעראונגליקטען מענשען אין דער שלוכט אום פינף פערמינדערט האט. פיליפפ אוולאי אונד יוליע קאָהן פעהלטען; פעטער דומקין אונד אננא בראקעטט ווארען געפליכטעט — אונד דאָקטאָר ליליענטהאל וואר טאָדט. —

אלס גבריאל ערוואכטע, האטטע ער איין שטיק פאַפיער, מיט שטעק-נאדעלן, אן זיינע וואָללענע דעקע בעפעסטיגט, געפונדען. אויף דעם פאפיערע שטאנדען מיט בלייפעדער געשריעבען פאָלגענדע וואָרטע: „גאָטט וועננע פיי-